

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Поморський університет в Слупську
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілицького в Освенцімі
Університет прикладних наук в м. Ельблонг
Пряшівський університет
Мукачівська міська рада
Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

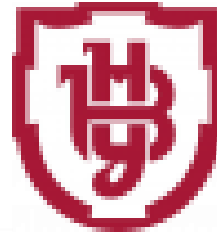
II Міжнародної науково-практичної
конференції

Україна, Мукачево
23-24 квітня 2024 р.

Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Department of Psychology
Mukachevo City Council
Volyn National University named after Lesya Ukrainka
Pomeranian Academy in Slupsk

 Akademia
Pomorska
w Slupsku

Personality Formation: Personogenetic Context

Collection of theses

Mukachevo
April 23-24, 2024

2. Івашкевич Е. З. Соціальний інтелект педагога: монографія. Київ: ТОВ «Принт-Хауз», 2017. 536 с.
3. Каплуненко Я. Ю. Особистісні чинники розвитку соціального інтелекту у фахівців соціономічних професій: дис. ... канд. псих. наук: 19.00.01. Київ, 2016. 262 с.
4. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: монографія. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2012. 200 с.
5. Ляховець Л. О. Особливості формування соціального інтелекту у майбутніх психологів: автореф. дис. ... канд. псих. наук: 19.00.01. Київ, 2009. 18 с.
6. Ожубко Г. В. Психологічні засоби формування соціального інтелекту у майбутніх менеджерів: автореф. дис. ... канд. псих. наук: 19.00.07. Харків, 2009. 19 с.
7. Стрілецька І. І. Соціальний інтелект як професійно-важлива якість у процесі навчання у вищій школі. *Realita a perspektívy vývoja spoločnosti: sociálne, psychologické a politické aspekty*: zb. príspevkov z medzinárodnej vedeckopraktickej konferencie, 28-29 októbra 2016 r. Sládkovičovo, Slovenská republika. Vydal: Vysoká škola Danubius, Sládkovičovo, 2016. С. 120–123.

УДК 159.923:159.9.019.4:159.944.4(043.2)

ВОРОНОВА О. Ю.
к. психол. н., доцент
Мукачівський державний університет
ІВАНОВ В. Г.
здобувач спец. 053 «Психологія»
Мукачівський державний університет

КОПІНГ-ПОВЕДІНКА ОСОБИСТОСТІ В СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ

Сьогодні люди, які проживають в Україні, неминуче стикаються з різними труднощами, що обумовлені воєнним станом у країні. У ситуації, яка склалася в нашому суспільстві, кожна людина відчуває увесь спектр невідомих раніше емоцій: страх, тривогу, напруження, опір, виснаження та почуття розгубленості, що призводить до підвищення загального рівня стресу, фрустрації та порушення психологічного здоров'я. Саме тому важливим є використання конструктивних копінг-стратегій, які можуть позитивно вплинути на розв'язання цієї проблеми.

Вивчення сутності психологічної адаптації особистості та природи копінг-поведінки мають тривалу історію і були започатковані у природничих науках: біології, фізіології, медицині, а пізніше перенесені до соціології і психології. У сучасній науці вивчення сутності, природи і динаміки психологічної адаптації широко представлені у багатьох галузях психології, зокрема у загальній психології напрацюваннями Т. Титаренко, І. Корнієнка; у психології особистості роботами А. Адлера, Г. Айзенка, А. Бандури, С. Максименка, А. Маслоу, К. Роджерса, З. Фрейда, Е. Фромма, К. Хорні, К. Юнга; у соціальній психології – дослідженнями В. Казміренка; у психології розвитку науковими здобутками Г. Балла, Л. Виготського, В. Моляко, Ж. Піаже, Е. Еріксона та ін.

Термінологічний словник тлумачить поняття «копінг» (англ. «coping»-долати) – як психологічну стратегію та спосіб подолання людиною стресу [3].

Загалом всі копінг-стратегії поділяють на когнітивні, емоційні та поведінкові. Сучасна психологія розглядає копінг як посилення усвідомленої психологічної напруги задля вирішення життєвих негараздів і намагання опанувати складну ситуацію чи хоча б мінімізувати шкоду від неї. Ефективність подолання залежить від індивідуальних особливостей особистості, об'єктивних життєвих обставин, а також сили їх емоційного переживання суб'єктом.

У сучасних дослідженнях проблема копінг-поведінки вивчається в контексті теорії психологічної адаптації, яка складається з багатьох психологічних підходів і напрямів [1]. Тому логіка побудови дослідження копінг-поведінки особистості вимагає визначення її місця у системі механізмів психологічної адаптації.

Дослідження показують, що стресор викликає подібні неспецифічні реакції, специфічні наслідки яких зумовлені індивідуальними особливостями людини. Якщо надмірні навантаження, чи соціальні умови не дозволяють реалізувати адекватну фізичну відповідність, то ці процеси у багатьох випадках призводять до фізіологічних і навіть структурних порушень. Експериментальними дослідженнями було встановлено, що у тварин стресові стимули підвищують рівень активності і викликають гормональні та імунологічні зміни в організмі, тривалий вплив яких може призвести до фізичних та психічних («набута безпорадність») захворювань [2]. У людей механізми взаємодії зовнішніх стимулів і фізіологічних реакцій подібні до описаних у тварин. Проте, на думку Г. Ендрюса зі співавторами, людина здатна використовувати соціальну підтримку, механізми інтрапсихічного захисту та зовнішні механізми, притаманні копінг-поведінці, і тим самим зменшити збудження до непатогенного рівня.

Однією з багатьох умов, які визначають рівень адаптованості особистості, є її адаптаційний потенціал – стійкість до ситуацій, які викликають здатність долати стресогенні впливи на основі особистісних ресурсів і соціального досвіду, спроможність інтеріоризувати досвід та соціальну підтримку інших людей. Динамічною характеристикою, яка у сукупності з внутрішніми індивідуально-особистісними ресурсами відображає адаптаційний потенціал особистості, є копінг-поведінка. Як відзначає Х. Вебер, головні завдання копінгу – забезпечення й підтримка благополуччя людини, фізичного й психічного здоров'я та задоволеності соціальними відносинами.

Більшість вчених, що займались вивченням копінг-стратегій поділяють їх на активні та пасивні. До активних стратегій відносять стратегію «вирішення проблем», як базову копінг-стратегію. Вона містить усі варіанти поведінки людини, спрямовані на вирішення проблемної чи стресової ситуації, а також стратегію «пошуку соціальної підтримки», спрямовану на одержання соціальної підтримки від середовища. Пасивна копінг-поведінка забезпечує використання варіантів поведінки, що містять базову копінг-стратегію «уникання». Водночас необхідно враховувати, як свідчать результати деяких досліджень, що певні форми уникання можуть мати й активний характер.

Аналіз численних наукових досліджень свідчить, що різні люди по-різному реагують на одну й ту саму стресогенну ситуацію. Переважна більшість людей, незважаючи на негативні переживання, емоційне порушення й психічне навантаження, завдяки конструктивній копінг-поведінці може зберігати, або швидко відновлювати свої звичні працездатність і функціональність.

Список використаних джерел

1. Сивогракова З. А. Проблема індивідуально-психологічних факторів поведінки, що спрямована на подолання складних життєвих ситуацій. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання*: монографія / ред. проф. С. С. Єрмакова. Харків: ХДАДМ (ХХІІ), 2006. № 3. С. 96–101.
2. Andrews G., Tennant C., Hewson D. M., Vaillant G. E. Life event stress, social support, coping style, and risk of psychological impairment. *J. Nerv. Ment. Dis.* 1978. Vol. 166, N 5. P. 307-316.
3. Brannon Linda, Feist Jess. Personal Coping Strategies. *Health Psychology: An Introduction to Behavior and Health*. 7th ed. Wadsworth Cengage Learning, 2009. P. 121–23.

УДК 378:37.011.3-057.21:316.77:005.336.2(043.2)

ДАВИДОВА О. В.

кандидат психологічних наук,
ст. викладач кафедри психології, педагогіки та філософії
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
ЗАСІКАН Д. Р.
студентка групи ПС-20-1
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІНЖЕНЕРНОГО ПРОФІЛЮ

В умовах сьогодення якість підготовки випускників вищих навчальних закладів розглядається з позиції рекомендацій ЮНЕСКО, що вимагають високого рівня сформованості комунікативної компетентності, зокрема у майбутніх інженерів. Майбутні спеціалісти інженерного профілю повинні вміти знаходити спільну мову з колегами, виконувати низку управлінських функцій а характеристики студента відповідного профілю повинні включати не лише загальнотехнічні та спеціальні навички, але й продуктивність комунікації в майбутній професійній діяльності.

Ковальова К. акцентує увагу на тому, що інженери повинні здійснювати ділове спілкування з метою вирішення професійних, соціально-виробничих завдань, налагоджувати контакти з партнерами, визначати власний стиль спілкування з керівником, колегами та підлеглими, поліпшувати психологічний клімат в колективі, розв'язувати трудові конфлікти, покращувати трудову дисципліну, здійснювати ділове спілкування у типових професійних ситуаціях [2].

ПОДОРОЖНИЙ В. Г.	ПЕРЕЖИВАННЯ ОСОБИСТІСНОГО ВІДЧУЖЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	33
ПРИМАК Ю. В.	ДО ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я В ЧАСИ ВІЙНИ: РЕСУРСИ СТРЕСОПОДОЛАННЯ	35
РАДУЛ І. Г.	ПСИХОЕМОЦІЙНІ РЕАКЦІЇ ДІТЕЙ НА ФІЗИЧНІ ТРАВМИ БАТЬКІВ ОТРИМАНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	37
РАЗУМОВСЬКА Т.В.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВІВ ПТСР	39
РОДЧЕНКОВА І. В.	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ РЕ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСІБ ПОСТТРАЖДАЛИХ ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ	41
SOROKOSZ I.	DZIECKO PO STRACIE – WSPIERAJĄCE DZIAŁANIA NAUCZYCIELA WOBEC DZIECI W ŻAŁOBIE	43
ЩИРУК І. А.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВІВ СТРЕС-ФАКТОРУ У ОСІБ ПОСТТРАЖДАЛИХ НА ПТСР	46
ЩЕРБАН Т. Д., САБОВ З., ТОВТ Л.	ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС ВІЙНИ	48

СЕКЦІЯ 2.

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У ЗВО В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

БАРЧІ Б. В., КОБАЛЬ Е.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ХАРАКТЕРУ	50
БАРЧІЙ М. С., ВОРОНОВА О. Ю.	СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	52
БЄЛАВІН С. П., БЄЛАВІНА Т. І.	ДИНАМІКА СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ЧИННИКУ ПРОФЕСІЙНОЇ УСПІШНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	54
ВОРОНОВА О. Ю., ІВАНОВ В. Г.	КОПІНГ-ПОВЕДІНКА ОСОБИСТОСТІ В СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ	56
ДАВИДОВА О. В., ЗАСІКАН Д. Р.	КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІНЖЕНЕРНОГО ПРОФІЛЮ	58
КОСТЮ С. Й., ПОПОВИЧ В.	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТІСНОЇ НАПРУЖЕНОСТІ ФАХІВЦІВ ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ	60
ПАЛАМАРЧУК О. М.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	62

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>